

Risikorapport

1. halvår 2017

Individuelt solvensbehov og solvenskrav

Fastsættelsen af PenSam Bank's solvensbehov sker på baggrund af en vurdering af de forskellige risikokilder, som påvirker banken.

Denne vurdering foretages minimum én gang årligt, og i den forbindelse forholder bestyrelsen sig til størrelsen af selve solvensbehovet, forslag til valg af stressvariable og -niveauer, potentielle risikoområder samt de fremtidige vækstforventninger. Hermed er bestyrelsen i stand til at træffe afgørelse om størrelsen af PenSam Bank's solvensbehov, således at banken er i stand til at dække de fornødne risici, jf. § 124, stk. 1 og 2 i Lov om finansiel virksomhed.

Direktionen evaluerer løbende udviklingen i solvensbehovet og solvensprocenten.

Metode

Metoden til beregning af det individuelle solvensbehov tager udgangspunkt i 8+-metoden, hvor solvensbehovet opgøres som 8% af de risikovægtede poster med tillæg på de områder, hvor banken har særlige risici. De risikokilder, der er medtaget i metoden, er efter PenSam Bank's opfattelse dækkende for alle de risikoområder, som lovgivningen kræver, at ledelsen skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici, som ledelsen finder, at banken har påtaget sig.

De potentielle tillæg til solvenskravet på 8%, der tages i betragtning, er følgende:

- **Kreditrisiko**
  - Store kunder med finansielle problemer
  - Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer
  - Koncentrationsrisiko på sikkerheder
- **Markedsrisici**

- Renterisici
- Aktiekursrisici
- Valutakursrisici
- **Indtjeningsrisiko**
- **Vækst**
- **Operationelle risici**
- **Likviditetsrisici**

Beskrivelse af de enkelte risikokilder

Kreditrisici

Kreditrisiko er bankens risiko for tab som følge af, at en udlånskunde eller en anden modpart misligholder sine forpligtelser. Kreditrisikoen er PenSam Bank's væsentligste risikoområde, og her hvor det største forretningsmæssige fokus ligger. Banken benytter i høj grad modeller som en integreret del af kreditgivningen, idet betalingsevnen for såvel nye som eksisterende kunder vurderes på baggrund af ratingmodeller udviklet i samarbejde med henholdsvis BEC og Experian. Dette bidrager til at ensarte forudsætningerne for tildeling af kredit, hvilket forstærker kreditrisikostyringen i banken.

Banken foretager løbende individuel vurdering og nedskrivning på alle engagementer, hvor der enten er konstateret OIV (objektiv indikation for værdiforringelse), eller hvor der er øget risiko for OIV. Endvidere foretages der løbende gruppevis nedskrivninger på engagementsniveau på baggrund af udviklingen i kundernes rating.

I beregningen af tillæg til solvensbehovet for ekstraordinær kreditrisiko ud over solvenskravet på 8%, sondres der mellem tre områder: 1) Store kunder med finansielle problemer, 2) Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer og 3) Koncentrationsrisiko på sikkerheder.

Store kunder defineres her som kunder med et samlet engagement på mere end 2% af

kapitalgrundlaget. På nuværende tidspunkt har PenSam Bank ingen sådanne kunder, hvorfor banken ikke medregner et tillæg ud over 8%-kravet. For så vidt angår koncentrationsrisikoen på individuelle engagementer medregner banken et tillæg hertil, hvis bankens 20 største engagementer udgør mere end 4% af basiskapitalen, hvilket ikke er tilfældet p.t., jf. Finanstilsynets vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for kreditinstitutter.

Banken har ikke nævneværdige eksponeringer ud over detailsegmentet. Dårlige konjunkturer i en eller flere brancher tillægges således ikke større betydning. Sikkerheder modtages primært i form af pant i ejer- og andelsboliger samt biler. Kredit- og sikkerhedsporteføljen betragtes hovedsageligt som veldiversificeret, dog med en relativ stor eksponering mod andelsboliger.

På grund af den store koncentration i andelsboligsegmentet, medtages et tillæg til koncentrationsrisiko på udlånet til andelsboliger. Udlånene i andelsboligsegmentet er sikret med pant i andelsboligbeviser, der er omsættelige brugsretter. Sikkerheden er knyttet til værdien af brugsretten, der i varierende omfang er knyttet til værdien af ejendommen. Det bemærkes, at andelsboligforeningerne normalt er realkreditbelånte, hvilket påvirker den samlede belåningsgrad af ejendommen. Pantsikkerheden i andelsboligbeviserne kan derfor ikke umiddelbart sammenlignes med pant i ejerboliger. Pantet giver dog fortsat en vis beskyttelse imod kredittab.

Markedsrisici

Markedsrisikoen i PenSam Bank består hovedsageligt af renterisiko indenfor egenbeholdningen, som er forholdsvis stor i forhold til basiskapitalen som konsekvens af det relativt store indlånsoverskud. Overskudslikviditeten er primært placeret i likvide

fondsaktiver, som er behæftet med renterisiko. Banken har valgt at have en relativ kort varighed på obligationsporteføljen, men der medtages et tillæg til solvensbehovet for den del af renterisikoen, der overstiger 5% af basiskapitalen. Banken har alene variabelt forrentet ind- og udlån, hvorfor renterisikoen udenfor egenbeholdningen er begrænset.

Banken har ingen betydelige eksponeringer imod aktie- og valutakursrisiko, hvorfor disse vurderes at være dækket af 8%-kravet.

Indtjeningsrisici

PenSam Bank har historisk set oplevet volatilitet i indtjeningen, men de senere år har fokus været rettet mod at skabe en mere robust indtjening via renteindtægter. Banken er derfor nu mindre afhængig af afkastet fra egenbeholdningen. Endvidere er det primære formål for bankens forretningsplan at skabe et mere balanceret forhold mellem indlån og udlån – en aktivitet, der styrker bankens renteindtjening og samtidigt reducerer renterisikoen.

For at imødekomme risikoen for, at basisindtjeningen som første buffer ikke i tilstrækkelig grad kan dække tab i et stresset scenarie, medregnes et tillæg ud over 8%-kravet, hvis basisindtjeningen (indtjening før tab og nedskrivninger samt kursreguleringer på egenbeholdningen) er mindre end 1% af bankens samlede udlån og garantier, jf. Finanstilsynets vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for kreditinstitutter. Den aktuelle basisindtjening overstiger 1% af bankens samlede udlån og garantier, hvorfor der p.t. ikke medregnes et tillæg for indtjeningsrisici, Indtjeningsrisici stresses yderligere i bankens interne stress-test.

Vækst

Banken har gennem de senere år oplevet en stabil vækst i antallet af kunder. Den gennemførte udvikling er sket via naturlig tilgang fra kundesegmentet bestående af medlemmer af FOA og PenSam samt deres familie- og husstandsmedlemmer og medlemmer af Forbrugsforeningen. Bankens politik ved overtagelse af engagementer er - i det omfang banken bliver vidende herom - at der ikke indgås aftaler med potentielle kunder, hvorpå andre pengeinstitutter har enten realiseret tab eller foretaget nedskrivning på.

Der medregnes et tillæg til solvensbehovet, hvis væksten i udlånet forventes at overstige 10%. jf. Finanstilsynets vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for kreditinstitutter. Der anvendes budgettal for det kommende års vækst, ligesom det vurderes, inden for hvilket segment væksten sker. Ifølge bankens forretningsplan budgetteres der de kommende år med en moderat vækst i udlånet, som dog ikke forventes at overstige 10%, hvorfor der p.t. ikke indregnes et risikotillæg for vækst.

Operationelle risici

Operationelle risici er risikoen for økonomiske tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder inklusive juridiske risici.

I beregningen af tillægget til de operationelle risici i det individuelle solvensbehov tages udgangspunkt i Lokale Pengeinstitutters (LOPI) praktiske tilgang til vurdering af, hvorvidt der er behov for at medregne et ekstra tillæg. LOPI tager udgangspunkt i en liste på 18 punkter, hvor der medregnes et tillæg på 0,1 procentpoint til solvensbehovet, hvis det pågældende punkt ikke er overholdt. Der opereres med et bundfradrag

på 0,3 procentpoint, og da der er færre end 4 punkter, der ikke er overholdt, medregnes der p.t. ikke et tillæg for operationel risiko,

Likviditetsrisici

Ved likviditetsrisici forstås risici som følge af tidsmæssige forskelle mellem indgående og udgående pengestrømme. Banken opgør løbende likviditetsbehovet i henhold til LCR kravet samt Finanstilsynets pejlemærke for likviditetsoverdækning i Tilsynsdiamanten.

Banken har som følge af sin likvide fondsbeholdning en stor overdækning af likviditet. Endvidere er PenSam Bank et likviditetsmæssigt simpelt pengeinstitut, der på nuværende tidspunkt samt i et stresset scenarie ikke er afhængig af likviditet eller funding fra professionelle aktører. Derfor indregnes der for nuværende ikke et tillæg til solvensbehovet for overnormal likviditetsrisiko.

Gearingsrisiko

Gearingsrisiko er risikoen for tab som følge af bankens sårbarhed overfor gearing eller mulig gearing, som kan kræve uforudsete korrigerende foranstaltninger i forretningsplanen, herunder nødsalg af aktiver.

Banken opererer med en konservativ målsetting vedrørende gearing og opgør løbende gearingsgraden i henhold til CRR artikel 429 og 430. Banken opfylder på nuværende tidspunkt betingelserne for undtagelsesbestemmelsen i ledelsesbekendtgørelsens § 25 og gearingsrisiko medtages derfor ikke i opgørelsen af solvensbehovet.

Opgørelse af solvensbehov

Opgørelsen af solvensbehovet pr. 30.06.2017, opdelt på de forskellige risikokilder, fremgår af tabel 1.

Tabel 1. PenSam Bank's solvensbehov opdelt på risikoområder

Risikoområde	Tilstrækkeligt kapitalgrundlag (mio. kr.)	Solvensbehov pr. 30.06.2017 (%)	Solvensbehov pr. 31.12.2016 (%)
8%-kravet	104,0	8,0%	8,0%
Tillæg til Kreditrisici	9,4	0,7%	0,8%
-Markedsrisici	4,5	0,3%	0,5%
-Indtjeningsrisici	0,0	0,0%	0,0%
-Udlånsvækst	0,0	0,0%	0,0%
-Operationelle risici	0,0	0,0%	0,0%
-Likviditetsrisici	0,0	0,0%	0,0%
I alt	117,9	9,0%	9,3%

Som det fremgår af tabellen ovenfor, udgøres solvensbehovet af 8%-kravet samt tillæg for kreditrisici og markedsrisiko. Den største ændring siden årsskiftet er, at tillægget for markedsrisiko er formindsket. Det tilstrækkelige kapitalgrundlag er fastsat ud fra det individuelle solvensbehov, der er større end både minimums-solvenskravet og det lovpligtigesolvenskrav, jævnfør §

124, stk. 3 i Lov om finansiel virksomhed. Banken har således heller ikke et solvenskrav som følge af påbudte foranstaltninger.

PenSam Bank's kapitalforhold med hensyn til kapitalgrundlag og solvens fremgår af Tabel 2.

Tabel 2. PenSam Bank's kapitalforhold

	Pr. 30.06.2017	Pr. 31.12.2016
Kapitalgrundlag efter fradrag, mio. kr.	250,5	250,5
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag, mio. kr.	117,9	117,2
Solvensprocent	19,3%	19,9%
Solvensbehov, pct.	9,0%	9,3%
Solvensoverdækning, pct.-point	10,3%-points	10,6%-points

Bankens solvensbehov er opgjort til 9,0%, og da solvensprocenten udgør 19,3%, har banken en solvensoverdækning på 10,3%-points. Faldet i den solvensmæssige overdækning siden 31.12.2016 skyldes primært en mindre stigning i de risikovægtede eksponeringer, hvilket medfører et fald i solvensprocenten. Overdækningen anses som tilfredsstillende stor i forhold til solvensbehovet, og vidner om en soliditet i

banken i forhold til at imødegå ugunstige markedsvilkår.